

Teknas innspill til Energi- og miljøkomiteen – Statsbudsjettet 2023

Fortgang i konsesjonsprosessen for havvind (Kap. 1820, post 21)

Tekna ser fram til oppstarten av tildelinger av konsesjoner for vindkraft til havs i Sørliche Nordsjø II (bunnfast) og Utsira Nord (flytende). Det er viktig at man får begynt å utlyse konsesjonene så raskt som mulig når vilkårene er klare. For å korte ned konsesjonsprosessen og sikre et godt faktagrunnlag om miljøkonsekvenser bør bevilgningen økes til miljøkartlegging i regi av NVE og OED.

Tekna ber Stortinget om å øke bevilgningen til NVE og OED til tidlig utredning av miljøkonsekvenser av havvind anlegg i Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord.

Fagmiljøer og investeringer nødvendig for en klimatilpasset infrastruktur

Vår fysiske infrastruktur må tilpasses dagens våtere og villere klima med flere oversvømmelser, jord- og snøskred. Gode og stabile fagmiljøer er nødvendige i både kommunene og i statlige etater som NVE, Statens vegvesen og Jernbaneverket/BaneNor. Omorganiseringer og oppsplittinger innen vei og bane har gitt mindre kapasitet til å møte klimaendringene.

Stopp i nye store veiinvesteringer vil føre til at fagmiljøene forvitrer ytterligere og at rasfarlige veier ikke blir utbedret slik som planlagt. Teknas undersøkelse i kommunene viser at kompetansemangel fører til at oppgaver innen miljø og klimatilpassing ikke blir gjort. Tekna viser til vårt innspill til Transport- og kommunikasjonskomiteen.

Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing (Kap. 1420, post 61)

Tekna ber Stortinget øke kommunenes muligheter til å søke midler til nettverk og kompetanseutvikling rundt klimatilpassing fra 6,4 til 8 millioner kroner. Posten har ikke vært økt siden 2016.

NVE – naturfaretiltak, herunder klimatilpassing (Kap. 1820, postene 22 og 60)

Tekna ber Stortinget øke bevilgningen til tiltak for klimatilpassing på postene 22 og 60 med til sammen 10 millioner kroner i forhold til regjeringens forslag. Vi viser til Riksrevisjonens rapport fra 2022 om klimatilpassing som omtaler vesentlig svikt.

Klimasats må videreføres (kap. 1220, post 61)

Tekna er tilfreds med at regjeringen for første gang legger frem en helhetlig klimaplan kombinert med et utslippsregnskap og -budsjett.

Norge har store utfordringer med å redusere klimagassutslipp og finne effektive tiltak for klimatilpassing. Riksrevisjonen påpekte i sin rapport fra 3. mars i år at innsatsen for

klimatilpasning er altfor svak. Tekna er skuffet over at Klimasats nå termineres. Ordningen har vært vært effektiv og har stimulert klimainnsatsen i kommunene, hvor mye av klimainnsatsen må gjøres.

Tekna ber Stortinget videreføre klimasats-ordningen.

Teknologiutvikling for rensing av avløpsvann (Kap. 1400, post 21)

Vann- og avløp utgjør en stor og viktig del av samfunnets infrastruktur. De neste fem årene skal det utbedres og bygges nye avløpsrenseanlegg for 70 milliarder kroner. Rådgivende ingeniørers forening rapporterer i *Norges tilstand 2021* om et investeringsbehov frem til 2040 på 320 milliarder kroner for avløpsanlegg. Disse anleggende må bygges ut med ny teknologi. Den uholdbare miljøtilstanden i Oslofjorden er resultat av mange års forsømmelser på området.

Program for teknologiutvikling i vannbransjen må utvides slik at ordningen også vil gjelde utfordringer på avløpsområdet. Norge trenger testanlegg for vann og avløp som kan ivareta forsknings- og innovasjonsoppgaver som i dag ikke kan finansieres gjennom kommunale vann- og avløpsgebyrer.

Tekna ber Stortinget øke bevilgningene til program for teknologiutvikling i vannbransjen med 20 millioner kroner slik at den også kan omfatte avløpsområdet.

Karbonfangst fra avfalls- og prosessindustri i Norge (Kap. 1850, post 50)

CLIMIT fikk i 2022 10 millioner for å utrede CO₂-fangst ved avfallsforbrenningsanleggene i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Tromsø og Fredrikstad. Ifølge regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023 skal Gassnova kartlegge muligheter og tiltak for bruk av CO₂ i industriell produksjon som klimatiltak, og CO₂-håndtering på avfallsforbrenningsanlegg. Det følger dessverre ingen midler i budsjettet med denne ambisjonen, og det framgår ikke hvilke insentiver regjeringen mener må på plass for å utløse CO₂-fangst i Norge etter Langskip.

Tekna mener at gevinstrealisering i kjølvannet av Langskip-prosjektet må bety at det settes av midler og formuleres klare mål for CO₂-fangst fra norske avfallsforbrenningsanlegg og prosessindustri. Dagens regionale skisser må modnes til konkrete prosjekter. Tekna mener regjeringen må finne en form på dette arbeidet og sammen med industrien sørge for at fangstanleggene i Brevik og på Klemetsrud etterfølges av flere fangstanlegg i Norge og at disse får tilgang til lagring for sitt CO₂-avfall.

Tekna mener det må settes av 100 millioner kroner til prosjekter for karbonfangst fra avfalls- og prosessindustri i Norge. Stortinget må be regjeringen om å komme tilbake i revidert budsjett for 2023 med en plan over tiltak for å utløse slike prosjekter.

20 TWh overskuddsvarme fra industrien til energieffektivisering eller lokal verdiskaping (Kapittel 1428 Enova SF)

Industrien må bidra til energiøkonomisering der det er åpenbare samfunnsøkonomiske gevinster å hente. *Centre for an Energy Efficient and Competitive Industry for the Future (HIGHEFF)*, et av våre forskningssentre for miljøvennlig energi (FME) har beregnet at det er 20 TWh overskuddsvarme fra norsk industri som kan benyttes til å effektivisere bedriftenes egne prosesser, eller som kan benyttes av andre aktører i nærheten. Bruk av overskuddsvarme fra industrien kan erstatte ny og kostbar kraftutbygging.

Det er positivt at regjeringen våren 2023 vil foreslå endringer i energiloven med krav om kost-nytteanalyser for bruk av overskuddsvarme fra energiintensive anlegg. Det er et godt grunnlag for å satse ytterligere på forskning og virkemidler som utløser prosjekter som i dag ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomme.

Tekna mener Stortinget bør anmode regjeringen om å finne egnede virkemidler for å høste de samfunnsmessige gevinstene av å utnytte inntil 20 TWh overskuddsvarme fra industrien.

Innsatsen for naturen må økes, ikke reduseres (Kap. 1410 og 1420)

Tilstanden for naturen forverres raskt både i Norge og internasjonalt. Vi har mye kunnskap om klimaet, men vi vet for lite om tilstanden i naturen. Innsatsen for naturen står på stedet hvil eller reduseres. Tekna mener at denne utviklingen må snus. I desember skal det vedtas en ny global naturavtale og innenfor EUs grønne giv vil komme nye krav til Norge om innsats for naturen.

Stortinget vedtok i 2016 et mål om at 15 prosent av naturen i Norge skal vernes og restaureres. Regjeringen følger i budsjettforslaget ikke opp dette arbeidet med midler slik at målet kan nås. Her trengs det både vern, restaurering, kunnskapsutvikling og reguleringer for å komme i mål.

Tekna ber Stortinget om at rammen for innsats for naturen økes med 300 millioner som anslagsvis vil reversere de nåværende samlede kuttene fordelt på følgende måte.

Kap 1420, post 32 – Styrking av skogvernet

Skogvern er foreslått kuttet med 235 millioner.

Tekna legger til grunn at man prioriterer artsrik gammel skog og særlig verdifulle naturtyper. Tekna mener også at det er viktig å utvikle regelverk og kunnskap om miljøvennlig skogbruk i nordisk natur.

Tekna ber Stortinget reversere regjeringens forslag til kutt i skogvernet på 235 millioner kroner

Kap 1410, post 21 – Miljødata

Tekna støtter forslaget i Hurdalserklæringen om et nasjonalt naturregnskap.

Tekna ber Stortinget styrke kunnskapsgrunnlaget for et naturregnskap ved å øke bevilgningen over post 21 med 35 millioner kroner.

Kap 1410, post 51 – Opprettelse av eget forskningsprogram for naturen (30 mill)

Tekna ber Stortinget styrke post 51 med 30 millioner kroner for å opprette et økologisk grunnforskningsprogram for bevaring og beskyttelse av naturmangfold, bestander og økosystemer fra klimaendringer og menneskelig påvirkning.